

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

76 ncı Birleşim

5 . 4 . 2000 Çarşamba

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	292
II. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	295
A) GÜNDEMĐİŐİ KONUŞMALAR	295
1. - İstanbul Milletvekili Nazif Okumuş'un, Alparslan Türkeş'in ölümlü- nün üçüncü yıldönümüne ilişkin gündemdiő konuşması	295:297
III. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLAR- DAN GELEN DİŐER İŞLER	297
1. - Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu Tasarısı ve Plan ve Biltçe ve Sa- nayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Rapor- ları (1/501) (S. Sayısı : 367)	297
2. - Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ece- vit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli ve Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ile 251 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 69 uncu Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli ve Anavatan Partisi Genel Baş- kanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ile 243 Milletvekilinin, Türkiye Cumhu- riyeti Anayasasının 86 ncı Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ile Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet	

Bahçeli, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ve Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller ile 399 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 101 inci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/479, 2/478, 2/477) (S. Sayısı : 389 ve 389'a 1 inci ek)

297:316

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak iki oturum yaptı.

Van Milletvekili Hüseyin Çelik'in, sınır ticaretine hükümetlerce yapılan müdahaleler nedeniyle karşılaşılan zorluklara ilişkin gündem dışı konuşmasına, Devlet Bakanı Tonca Toskay,

Konya Milletvekili Özkan Öksüz'ün, Sosyal Sigortalar Kurumu prim taban ve tavan ödemelerinin artırılmasının sakıncalarına ilişkin gündem dışı konuşmasına da, Devlet Bakanı Mehmet Keçeciler,

Cevap verdiler;

Eskişehir Milletvekili Mehmet Mail Büyükkerman, Osmanlı Devletinin yabancı devletlere borçları ve cumhuriyet döneminde Türk parasına ilişkin gündem dışı bir konuşma yaptı.

Arnavutluk Meclisi ve

Polonya Parlamentosu Dışişleri Komisyonu Başkanları ile

Brezilya Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler ve Millî Savunma Komisyonu Başkanının,

Beraberlerinde birer parlamento heyetiyle ülkemize davet edilmelerine ilişkin Başkanlık tezkereleeri Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Türkiye ile Moldova, Türkmenistan, Bangladeş, Endonezya ve Küba dostluk grupları kurulmasına ilişkin Başkanlık tezkeresi ile

Bazı milletvekillerine Başkanlık tezkeresinde belirtilen sebep ve sürelerle izin verilmesi,

Kabul edildi.

Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız ve 28 arkadaşının, esnaf ve sanatkârlar ile KOBİ'lerin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/129) okundu; önergenin gündemdeki yerini alacağı ve öngörüşmesinin, sırasında yapılacağı açıklandı.

Şanlıurfa Milletvekili M. Niyazi Yanmaz'ın, (6/293) esas numaralı sözlü sorusunu geri aldığına ilişkin önergesi okundu; sözlü sorunun geri verildiği bildirildi.

Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç'un, Trabzon İli Merkezinde Gazipaşa, Fatih ve Değirmendere Adıyla Üç İlçe Kurulması (2/413),

Ağrı Milletvekili Nidai Seven'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Karamamelerde Değişiklik Yapılması (2/190),

Hakkında Kanun Tekliflerinin, İhtüzüğün 37 nci maddesine göre doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergelerinin, yapılan görüşmelerden sonra, kabul edildikleri açıklandı.

Dilekçe Komisyonunda boş bulunan ve Fazilet Partisi Grubuna düşen üyeliğe, Batman Milletvekili Alaattin Sever Aydın seçildi.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1 inci sırasında bulunan, Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu Tasarısı (1/501) (S. Sayısı : 367) ile

3 üncü sırasında bulunan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğalgazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/633) (S. Sayısı : 384),

Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından ertelendi;

2 nci sırasında bulunan, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifinin (2/479, 2/478, 2/477) (S. Sayısı : 389) ikinci görüşmelerinin, alınan karar gereğince, 5 Nisan 2000 Çarşamba günü yapılacağı açıklandı;

4 üncü sırasında bulunan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme ve İlgili Protokollerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair (1/314) (S. Sayısı : 35),

5 inci sırasında bulunan, Türkiye Cumhuriyeti ile Avustralya Arasında Suçluların Geri Verilmesi Antlaşması ile Bu Antlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında (1/279) (S. Sayısı : 125),

6 ncı sırasında bulunan, Türkiye Cumhuriyeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair (1/296) (S. Sayısı : 164),

7 nci sırasında bulunan, Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair (1/291) (S. Sayısı : 163),

8 inci sırasında bulunan, Türkiye Cumhuriyeti ile Kuveyt Devleti Arasında Hususî Hukuk, Ticaret ve Ceza Hukuku Konularında Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair (1/313) (S. Sayısı : 166),

9 uncu sırasında bulunan, Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair (1/318) (S. Sayısı : 169),

10 uncu sırasında bulunan, Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında (1/519) (S. Sayısı : 179),

11 inci sırasında bulunan, Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 4 Temmuz 1966 Tarihinde Brüksel'de İmzalanan Sosyal Güvenlik Hakkındaki Genel Sözleşmenin Revizyonu ile İlgili Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair (1/338) (S. Sayısı : 46),

12 nci sırasında bulunan, Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair (1/625) (S. Sayısı : 371),

Kanun Tasarılarının, görüşmelerinden sonra yapılan açık oylamalar sonucunda kabul edildikleri ve kanunlaştıkları açıklandı.

Alınan karar gereğince, 5 Nisan 2000 Çarşamba günü saat 13.00'te toplanmak üzere, birleşime 20.25'te son verildi.

Murat Sökmenoğlu

Başkanvekili

Melda Bayer

Ankara

Kâtip Üye

Sebahattin Karakelle

Erzincan

Kâtip Üye

Cahit Savaş Yazıcı

İstanbul

Kâtip Üye

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 13.00

5 Nisan 2000 Çarşamba

BAŞKAN : Yıldırım AKBULUT**KÂTİP ÜYELER: Şadan ŞİMŞEK (Edirne), Sebahattin KARAKELLE (Erzincan)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 76 ncı Birleşimini açıyorum.

Toplantı yetersayıtı vardır; görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce, merhum Alparslan Türkeş'in vefatının üçüncü yıldönümü vesilesiyle gündem dışı söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Nazif Okumuş'a söz vereceğim.

Buyurun. (MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

II. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEM DİŞİ KONUŞMALAR**

1. – İstanbul Milletvekili Nazif Okumuş'un, Alparslan Türkeş'in ölümünün üçüncü yıldönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

NAZİF OKUMUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şu an Milliyetçi Hareket Partisi olarak yalnızca, bir parti ve siyaset formalitesi için değil, samimî bir vefa borcu için yüksek huzurlarımdayım. Hepinizi saygı ve sevgiyle selamlarken, merhum genel başkanımız Alparslan Türkeş'in üçüncü ölüm yıldönümü vesilesiyle beylik bir anma konuşmasından Yüce Heyetinizin münezzehe olduğunun bilincindeyim. O itibarla, merhum Türkeş'ten hepimize, bütün partilere ve bütün Türk Milletine miras kaldığına inandığım temel birikimi üzerinde durmak istiyorum.

Yürekte inanıyorum ki, şu an hepimiz, bu temel birikimi, en azından özü açısından, itirazsız benimsemekteyiz. En kestirme ifadeyle söylemek gerekirse, bu birikimin adı, uzlaşma kültürüdür. Bu kültürün ruhu da parti çıkarı açısından, her zaman, her şartta fedakârlık yapabilme karakteridir. Herkes bu karakteri onaylar, böyle olunması ve böyle davranılması gerektiğini tereddütsüz ifade eder; ama, bir gönderme ve hele satışma amacı gütmeyen belirtmek isterim ki, bu karakteri onaylamak kolay da, yaşamak, çetin bir iştir.

İnancımız o ki, bu Yüce Meclisin çatısı altında bulunan bütün değerli üyeler ve gruplar, sözde olduğu kadar, öz bakımından da parti çıkarlarından fedakârlık yapabilmeyi karakter edinmişlerdir. Belki bu karakteri sergilemede yöntem farklılıklarımız vardır, ya da en azından böyle olmalıdır.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi, çeşitli sebeplerden ötürü zaman zaman kutuplaşmaların yaşandığı ülkemizde, imaj kirlenme çabalarından herkes bir ölçüde etkilenmiş, bazı siyaset adam ve akımları hak etmedikleri kadar sivil algılanmış ve öyle algılatılmak istenmiştir; ama, hamdolsun ki, toplumca bu geri tabloyu aşmaya çalışıyoruz, aşmaktayız. Sanıyorum, bu çabalarda bize rehber olacak örneklerden biri de, merhum Alparslan Türkeş'tir. Zaman içinde eriyen kin duygularının ardından objektif olarak bakabilen herkes çok açık biçimde görür ki, bizler, bugün, merhum Türkeş'in en beklenmedik anlarda, siyaseten pek çok riskleri ararak sergilediği uzlaşmacı tutumu benimsemekten kaçınamayız.

Değerli milletvekilleri hafızalarına başvurdukları takdirde, bu değerlendirmenin salt bir parti söylemi olmadığını kabul buyuracaklardır. Hepimiz ibretle hatırlıyoruz ki, 1970'li yıllarda yaşadığı

ğımız iki siyasî uzlaşma deneyi son derece önemli bir rehber niteliği taşımaktadır. Bu iki tecrübeden ilkinde, merhum Alparslan Türkeş'in kendisine şu veya bu derecede yakın siyasî oluşumlarla kolayca uzlaşabildiğini görürüz.

Kıbrıs Barış Harekâtından sonra, ülkenin içine sürüklendiği siyasî istikrarsızlık ortamında, o zamanki adıyla Adalet Partisi, Millî Selamet Partisi ve Cumhuriyetçi Güven Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisinin bir araya gelerek hükümeti kurmasını sağlayan uzlaşma sürecinde, merhum Türkeş'in nasıl etkin bir rol oynadığını hepimiz bilmekteyiz. Bu oluşumu, bazıları çeşitli açılardan değerlendirebilirler; ancak, burada önemli olan, merhum Türkeş'in, doğal rekabet içinde bulunduğu siyasî partilerle uzlaşmada gösterdiği olgunluktur; çünkü, tabanları birbirine yakın olan partiler arasındaki uzlaşma, türlü sosyal ve psikolojik sebeplerden ötürü zordur ve ciddi fedakârlıklar gerektirir; Türkeş, bunu, o dönemde başarmış bir siyasetçidir; ama, eğer, uzlaşmacı yaklaşım, sadece, siyaseten nispi yakınlık içinde bulunan kadrolarla sınırlı kalsaydı, pek önemli bir özellik sayılmayabilirdi. Oysa, görüyoruz ki, aynı dönemin ikinci ibret verici örneğinde, merhum Türkeş, ülkenin kan gölü içinde yüzdüğü bir dönemde, kendisine en ağır ithamlarda bulunan ve karşıt siyasî çizgiyi temsil eden partinin, yani, 1970'li yılların Cumhuriyet Halk Partisinin adayına destek vererek, Meclis Başkanlığı seçimindeki kilitlenme aşılmasında da başrolü oynamış bir siyaset adamıdır.

Değerli milletvekilleri, bu davranışların, güncel şartlarla ilgili siyasî seçenekler, tutumlar, hatta, parti gerekleri olduğu söylenebilir. Daha açıkçası, böyle örneklerle, bir uzlaşmacı karakterden söz edilmeyeceği de öne sürülebilir. Şüphesiz, eğer bu örneklerle sınırlı kalınsaydı, böyle bir yarıya hak verilebilirdi. Oysa, çok iyi biliyoruz ki, merhum Türkeş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – 1 dakika ilave süre veriyorum.

NAZİF OKUMUŞ (Devamla) – ...aynı uzlaşmacı yaklaşımı kesintisiz devam ettirmiş ve 1991 seçimlerine girilirken, önemli bir ittifakın gerçekleşmesinde de başrolü, kilit olarak oynamıştır.

Yine, aynı Türkeş, 1991 seçimlerinden sonra bu Parlamentoda oluşturulan, Sosyaldemokrat Halkçı Parti diye bildiğimiz Cumhuriyet Halk Partisi ile Doğru Yol Partisinin birlikte oluşturduğu iktidara kayıtsız şartsız destek vermiş ve o iktidarın arkasında, ardında dik bir şekilde durmasını bilmiştir.

Aynı Türkeş, bu Parlamentoda, İnsan Hakları Komisyonu Başkanlığına, gıneydoğudan bir milletvekili kardeşimizin seçilmesi için ısrarlı olmuş, bunda da başarılı olmuş ve böylece, uzlaşmacı siyasetin örneklerini sunmuştur.

Bugün, Milliyetçi Hareket Partisi "Başbuğumuz" diye ifade ettiğimiz Sayın Türkeş'in bu çizdiği yolda uzlaşmacı siyasetini, liderinden grubuna kadar izlemekte ve onu, Yüce Türk Milletinin asil evlatlarıyla birlikte saygıyla anmaktadır. Dolayısıyla, bir ülkenin siyasetine, tarihine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NAZİF OKUMUŞ (Devamla) – ...coğrafyasına, sanatına ve kültürüne imza atmış Büyük Devlet Adamı Alparslan Türkeş'i, huzurlarınızda bir kez daha rahmetle anıyor, bize, bu fırsatı verdiği-niz ve Sayın Başbuğumuzu da dün anma törenleri vesilesiyle bizlere kolaylık sağladığınız, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına bizlere bir gün süreyle izin verdiğiniz için, bütün siyasî parti gruplarına, partili arkadaşlarım adına teşekkür ediyor, hepimize saygılar sunuyorum. (MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları raporlarının görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

III. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. – *Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/501) (S. Sayısı : 367)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Yok.

Hükümet?.. Yok.

Tasarının görüşülmesi ertelenmiştir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu raporunun ikinci görüşmelerine başlıyoruz.

2. – *Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli ve Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ile 251 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 69 uncu Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli ve Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ile 243 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 86 ncı Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ile Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ve Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller ile 399 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 101 inci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/479, 2/478, 2/477) (S. Sayısı : 389 ve 389'a 1 inci ek) (1)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Var.

Hükümet?.. Var.

Sayın milletvekilleri, bilindiği gibi, anayasa değişikliği tekliflerinin ikinci görüşmelerinde, gerek teklifin tümü üzerinde gerekse maddeleri üzerinde görüşme açılmamakta, yalnızca, maddeler üzerinde verilmiş değişiklik önerileri görüşülmekte, birinci görüşmede üzerinde değişiklik teklifi bulunmayan bir madde hakkında ikinci görüşmede önerge verilememektedir. Anayasamızın 175 inci ve İçtüzüğü'nün 94 üncü maddeleri gereğince, Anayasa değişikliği tekliflerinin maddelerinin ve tümünün kabulü üye tamsayısının en az beşte üç çoğunluğunun gizli oyuyla mümkündür; yani, teklifin maddelerinin ve tümünün kabulü için en az 330 kabul oyu gerekmektedir.

İkinci görüşmeye esas olacak metin, 389'a 1 inci ek sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır. Bu metnin 3 üncü maddesinde yer alan "veya" sözcüğü sehven "ile" şeklinde basılmıştır, bu durumu düzeltir, bilgilerinize sunarım.

Şimdi, teklifin 1 inci maddesini okutuyorum:

(1) 389 S. Sayılı Basmayazı 29.3.2000 tarihli 73 üncü Birleşim Tutanağına eklidir.

389'a 1 inci Ek S. Sayılı Basmayazı bu birleşim tutanağına eklidir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASININ BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 7.11.1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 69 uncu maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bir siyasi partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak o partinin kanunla belirlenen ölçütlere göre bu nitelikteki filleri işlediğinin yetkili mahkemelerce kesin hükme bağlandığı ve bu kesin hükmün odak oluşturmaya yeterli olduğu hususunun Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde karar verilir."

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Sayın Başkanım, oylamaya geçmeden önce gizli oylamanın usulü ve Başkanlığınız tarafından nasıl bir uygulama yapılacağı konusunda bir açıklama yapmanızda zaruret var; bunun için: Günlerden beri, hükümeti teşkil eden siyasi partilerin liderleri, oturarak, bir karar verdiler, bu kararı da Sayın Başbakan açıkladı. Söylediler ki: "Bugün gizli yapılması gereken oylamanın açık oylamasında bir mahzur yoktur, her türlü tedbirler alınacaktır, milletvekillerinin hangi oyu kullandığının tespitine çalışılacaktır." Bu, Anayasanın açıkça ihlalidir.

Sayın Başbakan, geçmiş konuşmalarıyla yetinmedi, bugün saat 12.30'da, Meclis basın bürosunda bir basın toplantısı yaparak, bir açık bildiri yayınladı. Bu bildiri de aynen şunu söylemektedir: "Açık oy, oyların açıkta kullanılmalarıdır" diyor imza atan milletvekillerine. Eğer, imzayla bir kanun teklifi veya tasarısı geçecek olsaydı, bugün Mecliste bir oylama yapmaya gerek olmaz, gizli oya da hiç ihtiyaç hâsıl olmazdı. Milletvekillerinin oylarını açıkça kullanmaları konusunda bir baskı ve dayatma yapılıyor ve Sayın Başbakan da, büyük bir talihsiz olarak bunu kamuoyuna açıklıyor.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI HASAN HÜSAMETTİN ÖZKAN (İstanbul) – Yok öyle bir şey!

BÜLENT ARINÇ (Devamla) – Sayın Başkan, dolayısıyla, Parliamentonun saygınlığını ve itibarını korumak, milletvekillerinin görevlerini eksiksiz, bihakkın ve Anayasa gereğince yapmalarını temin etmek sizin göreviniz, bizim de buna katkıda bulunmak vazifemizdir. (FP sıralarından alkışlar)

Eğer, usul hakkında tartışma açmaya gerek duyarsanız, sözlerimi tamamlarım. Bu sıralarda kim oturacak; oylama nasıl yönetilecek; oy kabinlerinin kapısı açık bırakılacak mı bırakılmayacak mı; iskartalar, grup başkanvekillerine veya görevlendirilmiş kişilere teslim edilecek mi edilmeyecek mi; yukarıdan zulmlama yapılarak, kişilerin oylarının rengi tespite çalışılacak mı? Bütün bunları kınıyorum; milletvekillerine güvensizliğin çok açık bir işareti olarak bunu kınıyorum. (FP sıralarından "bravo" sesleri alkışlar)

Sayın Başkan, dolayısıyla, idare amirleri orada ne yapacaklardır, divan üyeleri ne yapacaklardır; her önüne gelen oraya oturacak mıdır; oy veren, oy pusulasından sadece beyazı mı verecektir, 2 tanesini başka tarafa mı atacaktır; biz, bunun takipçisiyiz, siz de bunu yapacaksınız.

Saygılar sunuyorum, oylama konusunda açıklama bekliyorum. (FP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI HASAN HÜSAMETTİN ÖZKAN (İstanbul) – Sizin beklemeniz bir şey ifade etmez, lçtüzük hükümleri var.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Şimdi, önergeleri görüşelim; oylamaya geçeceğimiz zaman, bu içtüzük ve Anayasa hükümlerini, Yüce Meclise bir kere daha hatırlatacağım.

Madde üzerinde 7 adet önerge vardır; madde, bir fıkradan oluştuğu için, 4 önergeyi, önce geliş sıralarına göre okutacağım, sonra aykırılıklarına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Anayasanın 69 uncu maddesinin altıncı fıkrasında değişiklik yapan teklifin aşağıdaki şekilde düzeltilmesini arz ederiz.

Süleyman Arif Emre
İstanbul
Ramazan Toprak
Aksaray

Mustafa Kamalak
Kahramanmaraş
Ahmet Derin
Kütahya
Rıza Ulucak
Ankara

Mehmet Çiçek
Yozgat
İsmail Alptekin
Bolu

Altıncı fıkra:

Bir siyasi partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak o parti üyelerinin kanunla belirlenen ölçülere göre bu nitelikteki fiilleri işlediğinin yetkili mahkemelerce kesin hükme bağlandığı ve bu kesin hükümlerin odak oluşturmaya yeterli olduğu hususunun Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde karar verilir.

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Anayasanın 69 uncu maddesinde değişiklik öngören teklifin sondan ikinci satırınca yer alan "bu kesin hükümün" ifadesinin "bu hükümlerin" olarak düzeltilmesini arz ederim.

Saygılarımla.

Süleyman Arif Emre
İstanbul
Ahmet Derin
Kütahya

Fahrettin Kukaracı
Erzurum
İsmail Alptekin
Bolu
Mustafa Kamalak
Kahramanmaraş

Ramazan Toprak
Aksaray
Rıza Ulucak
Ankara

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Anayasanın görüşülmekte olan 69 uncu maddesinin yedinci fıkrasının sonuna "temelli kapatılan bir partinin hangi hallerde bir başka ad altında kurulmuş sayılacağı hususu kanunla düzenlenir" cümlesinin eklenmesini arz ederiz.

Mustafa Kamalak
Kahramanmaraş

Ramazan Toprak
Aksaray

Mehmet Çiçek
Yozgat

İsmail Alptekin
Bolu

Rıza Ulucak
Ankara
Fahrettin Kukaracı
Erzurum

Ahmet Derin
Kütahya

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Konu : Değişiklik teklifi

Anayasanın tadiline dair 389 sıra sayılı teklifin 69 uncu maddesinin sekizinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yasin Hatiboğlu
Çorum
Fahrettin Kukaracı
Erzurum

Nurettin Aktaş
Gaziantep
Mehmet Batuk
Kocaeli

Lütfi Doğan
Gümüşhane

Teklifim: "Bir siyasi partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmî Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak iki yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar."

BAŞKAN – En aykırı olması nedeniyle, biraz evvel okuttuğumuz dördüncü önergeyi tekrar okutup, işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Konu : Değişiklik teklifi

Anayasanın tadiline dair 389 sıra sayılı teklifin 69 uncu maddesinin sekizinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Yasin Hatiboğlu
(Çorum)
ve arkadaşları

Teklifim : "Bir siyasi partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmî Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak iki yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar."

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Katılmıyor.

Hükümet önergeye katılıyor mu?

ORMAN BAKANİ İ. NAMI ÇAĞAN (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Katılmıyor.

Önerge sahibi söz almak istiyor mu?

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Lütfederseniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; Sayın Okumuş'un rahmet dilemesine, temennisine katılıyorum; rahmet diliyorum. Merhum Türkeş'i, çok eskiden beri tanırım. Sayın Okumuş haklıdır ve ben zannediyorum, Sayın Okumuş, bugün, merhum Türkeş'in, şu uzlaşmaların çok lazım olduğu dönemde yokluğunu hissediyorum...

NAZİF OKUMUŞ (İstanbul) – Hayır, hissetmiyorum; temsilcisi var burada çünkü.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Onu ifade etmek istedi; katılıyorum. Uzlaşma sağlanırdı zannediyorum.

İSMAIL KÖSE (Erzurum) – Temsilcisi var burada, temsilcisi...

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Şimdi, önergeye geliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 69 uncu maddenin sekizinci fıkrası, siyasal yasaklar handikapıdır. Çok övünülecek yanları olan tarihimizde, noktasal da olsa, bizi üzen lekeler vardır; prensler, veliahtlar, şehzadeler, kitaler, sürgünler... Edebiyatçı sürgün, tarihçi sürgün, siyasetçi sürgün... Bilmiyorum, merak edip baktınız mı, siyaset ne anlama geliyor. Bir tarife göre siyaset, hedefe ulaşabilmenin meşru yollarıdır; doğrudur; ama, siyasetin bir başka anlamı var. Ölüm... Siyaseten ölüm. Siyaset meydanı yahut da meydan-ı siyaset; insanların idam edildiği meydan anlamına geliyor. Evet, maalesef, birçok ülkede belki; ama, bizde, çok daha, daha çok siyasetçiye acı, ıstırap, gözyaşı... Ne yapacağız, ne kazanacağız acaba?! Anayasalar erdemini ve faziletini... Sayın Yekta Güngör Özden "hak ve özgürlüklere ilişkin kurumsallaştırarak somutlaştırdıkça anayasaların saygınlıkları artar" diyor; doğrudur. Anayasamızı saygın hale getirmeliyiz. Sene 960; siyasî yasaklar var. Sene 980; siyasî yasaklar var. Siyasî yasaklarla yatıp, siyasî yasaklarla kalkıyoruz. Siyasî yasaksız bir anayasayı çocuklarımıza, evlatlarımıza ve ahfadımıza miras olarak bırakabilirsek, bundan daha tatlı, bundan daha güzel, bundan daha güvenilir bir miras nerede var acaba. Siz, zannetmeyesiniz ki, Yasin Hatiboğlu, şimdi, kendine lazım oldu, çıktı, Muhterem Prof. Dr. Necmettin Erbakan ve arkadaşları için bu teklifi getirdi; zannedebilirsiniz, öyle değil mi, içinden geçiyor bazılarının. (DSP sıralarından "doğru, doğru" sesleri) Doğru, değil mi. Pekala...

Şimdi bakınız, bizim inanç sistemimiz, bizim felsefemiz, başkası için istemediğimizi kendimiz için istemeyiz; farkımız bu bizim.

Bakınız, size bir tutanak gösteriyorum ve biraz nostalji yaşıyorum izninizle. 26 Mart 1974... Zannediyorum, içinizden bazılarının ilkokul, lise çağları.

26 Mart 1974; 57 nci Birleşim; Birinci Oturum. Okuyorum:

"MSP Grubu Adına Yasin Hatiboğlu (Çorum) – Muhterem Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri;

Üzerinde tartıştığımız konu siyasî bir konudur. Gönül bu meselenin bugüne gelmeden çok öncelerden halledilmiş olmasını arzu ederdi; ancak, bilemeyeceğimiz sebeplerden dolayı stürüncemede bırakıldı yahut tabiri aherle sürüncemede kaldı ve bugüne geldi. Gönlümüz, mahkûm edildiği günden beri siyasî suçlu olmaları nedeniyle, daima aflatının yanında olmuştur." Yani, 60 siyasî yasaklılığının acısını 74'e kadar yüregimizde taşımışız. 80 yasaklamasının acısını da yüregimizde yaşadık.

Beyler, 80 ihtilalinin getirdiği yasaklamaların kaldırılması mücadelesini de 87 yıllarında verdik; yani, şunu ifade etmek istiyorum: Bu ülke ne kazanacak; bu ülkeye hayatını, varını varlığını vakfetmiş insanları bir köşeye, Magosa'ya sevk etmiş gibi, Fizan'a sevk etmiş gibi, bir yerde oturtturarak bu ülke ne kazanacak?! Geliniz, Sayın Okumuş'un ifade ettiği gibi, merhum Türkeş'in ru-

hunu da taziz ederek, sevindirerek, şu 69 uncu maddenin sekizinci fıkrasının, teklifim istikametinde düzeltilmesine katkı verelim.

Başkanlığa ve Yüce Heyete saygılar sunuyorum. (FP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarımıza sunuyorum; Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Anayasanın görüşülmekte olan 69 uncu maddesinin yedinci fıkrası sonuna "Temelli kapatılan bir partinin hangi hallerde bir başka ad altında kurulmuş sayılacağı hususu kanunla düzenlenir" cümlesinin eklenmesini arz ederiz.

Mustafa Kamalak
(Kahramanmaraş)
ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümet?..

ORMAN BAKANI İ. NAMI ÇAĞAN (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge sahibi söz almak ister mi?

MUSTAFA KAMALAK (Kahramanmaraş) – Evet efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

Süreniz 5 dakika. (FP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA KAMALAK (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; konuşmama başlarken hepimizi hürmetle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, Anayasanın mevcut fıkrası aynen şöyledir: "Temelli kapatılan bir parti bir başka ad altında kurulamaz." Bir partinin hangi hallerde başka ad altında kurulmuş sayılacağı hususu burada açık değildir. Yani, anayasa koyucu bu hükmü vaz etmiş; ama, ölçüleri belirtmemiştir. Halbuki, Anayasamızın belirlediği kuvvetler ayrılığı ilkesine göre, yasama organı kuralları koyar, yürütme uygular, yargı da uygulamanın kurallara, yani kanunlara uygun olup olmadığını denetler. Başka bir deyişle, ölçüyü yasama organı koyacak, Türkiye Büyük Millet Meclisi koyacak, sizler koyacaksınız; idare, yürütme, bir bütün halinde uygulayacak; yargı da denetleyecektir.

Değerli arkadaşlarım, Anayasanın 69 uncu maddesinin yedinci fıkrasında herhangi bir ölçü, herhangi bir ölçüt, herhangi bir kriter öngörülmemiştir. Biz, önergemizde diyoruz ki Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu ölçüyü koysun, Yüksek Mahkeme ve diğer yargı organları da kişilerin, kurumların bu ölçüye uygun davranıp davranmadığını denetlesin. Talebimiz budur; aslında, Anayasanın amir hükmü de budur. Zira -tekraren arz ediyorum- kuralı yasama organı koyacak, ölçüyü sizler koyacaksınız; ama, burada bu ölçü yok.

Biz, önergemizle diyoruz ki, evet, kabul, temelli kapatılan bir parti bir başka ad altında kurulamaz, kurulamaz; ama, buraya, lütfen, şunu ekleyelim: Temelli kapatılan bir partinin hangi hallerde bir başka ad altında kurulmuş sayılacağı kanunla belirlenir. Kaldı ki, bu talebimiz, Anayasa-

nın aynı maddesinin son fıkrasında da açıkça belirtilmiştir. Orada -ara kısımları atlayarak, kısaca arz ediyorum- deniliyor ki "Siyasî partilerin kapatılmaları kanunla düzenlenir."

Değerli arkadaşlarım, temelli kapatılmış olan bir partinin başka bir ad altında kurulmuş sayılacağı hususu da bir kapatma sebebi olduğuna göre, kapatma sebepleri de Anayasanın açık hükmüne göre kanunla düzenleneceğine göre, diyoruz ki, lütfen, bu ölçüyü, gelin, beraber koyalım, Anayasanın amir hükmüne uyalım. Talebimiz budur değerli arkadaşlarım.

Lütfen, her bir arkadaşımı, elindeki metni açıp okusun, Anayasaya baksın. Soruyorum sizlerle: Bir parti, gerçekten, hangi hallerde başka bir partinin devamı sayılacaktır?

Değerli arkadaşlarım, ortaya böyle bir ölçü konulmadığı takdirde, şu Mecliste, biz, falan yahut filan partinin devamı değiliz diyebilecek bir parti çıkar mı? Tekraren arz ediyorum: İş keyfiyete kalınca, keyfiliğe kalınca, hukuktan uzaklaşılınca, şu Mecliste, ben daha önce kapatılmış bir partinin uzaktan yakından devamı değilim diyebilecek bir parti var mı? (ANAP sıralarından "var, var" sesleri)

MUSTAFA RÜŞTÜ TAŞAR (Gaziantep) – Biz varız.

MUSTAFA KAMALAK (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, ama, bakın, Anayasa Mahkemesinin tutanaklarında, seçim meydanlarında, seçim meydanlarındaki konuşmalarında, her bir arkadaşımızın "biz 46 ruhuyuz", "şu partinin devamıyız" yahut "şuradan geliyoruz" biçiminde beyanları vardır. Biz de diyoruz ki, biz hiçbir partinin devamı değiliz; ama, birileri de "hayır" diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sürenize 1 dakika ilave ediyorum.

MUSTAFA KAMALAK (Devamla) – Biz diyoruz ki "evet mi hayır mı, ölçüyü siz koyun." Talebimiz bu. Ölçüyü siz koyun. Zira, hukuk devletinde kanunların açık olması gerekir ve yine hukuk ölçülerine göre, ne ki yasak değil, serbesttir. Başka bir ifadeyle, kanunen yasak olmayan her şey, hukuk devletinde serbesttir.

Değerli arkadaşlarım, o halde, yasak nereden başlıyor, sınır neresidir, bunu bilmemiz lazım. Allah aşkına, ben soruyorum: İçinizde, bu madde için, bu fıkra için bir sınır çizecek milletvekili var mı? Evet, bakalım, var mısınız?.. Bakın, tekrar ediyorum: Temelli kapatılan bir parti bir başka ad altında kurulamazın sınırı nereden başlıyor?

Teşekkür ederim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

3 üncü önergeyi işleme alıyoruz:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Anayasanın 69 uncu maddesinin altıncı fıkrasında değişiklik yapan teklifin aşağıdaki şekilde düzeltilmesini arz ederiz.

Stüleyman Arif Emre

(İstanbul)

ve arkadaşları

Altıncı fıkra: "Bir siyasî partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak o parti üyelerinin kanunla belirlenen ölçülere göre bu nitelikteki fiilleri işlediğinin yetkili mahkemelerce kesin hükme bağlandığı ve bu kesin hükümlerle-

rin odak oluşturmaya yeterli olduğu hususunun Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde karar verilir."

BAŞKAN – Önergeye Komisyon katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümet?..

ORMAN BAKANI İ. NAMİ ÇAĞAN (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

Önerge sahibi söz almak istiyor mu?

SÜLEYMAN ARİF EMRE (İstanbul) – Evet, Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

SÜLEYMAN ARİF EMRE (İstanbul) – Muhterem Başkan, değerli üyeler; 69 uncu madde değişiklik teklifinde, önemli bir imla, yani yazım hatası vardır. Bu yanlışlık düzeltilmediği takdirde, kanunun, esprisi dışında, tatbik kabiliyeti olmayan bir nitelik kazanması ihtimali mevcuttur.

Nedir bu yanlışlık? Burada, getirilen teklifte deniliyor ki, bir partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerden ötürü temelli kapatılmasına, ancak o partinin kanunla belirlenen ölçütlere göre bu nitelikteki fiillerin işlendiği yetkili mahkemelerce kesin hükme bağlandığı takdirde, bu kesin hükümler Anayasa Mahkemesine arz edilecek.

Şimdi, burada, parti tüzelkişiliği 68 inci maddenin dördüncü fıkrasında yasak sayılan ve hepsi de ceza normuna giren fiilleri ihlal ettiği halde kim yargılanacak; bu fiilleri yapan partili üyeler değil; çünkü "o partinin" diye başlıyor, parti hükmü şahsiyetini kastediyor teklif. Kanunlaştığı takdirde, partinin ceza mahkemelerinde yargılanması gibi bir garabet, bir tezat ortaya çıkacak. Halbuki, bu durum, Anayasanın kesin diğer hükümleri ile Siyasal Partiler Kanununun teşkil ettiği siyasi partiler hukuku sistematigine çok aykırı bir durumdur. Burada, yargılanması istenilen kişiler, partili üyelerdir; bunlar, yasakları çiğnemişlerdir. Şimdiye kadar, bunlar, yargılanmadan, savunma hakkı tanınmadan, parti kapatıldığı takdirde yasaklara çarptırılmaktaydılar. Daha demokratik bir uygulama olsun diye, partili üyelere savunma hakkı tanıyalım diye bu değişiklik yapılmıştır, isabetlidir; ama, yazılış şekli yanlıştır. "Partili üyelerin" diye başlayıp, yargılamanın, partili üyelere muzaf olması, şamil olması gerekirken, parti hükmü şahsiyetini bir ağır ceza mahkemesine, bir sulh ceza mahkemesine, asliye ceza mahkemesine yargılatılmak gibi bir garabet ortaya çıkmaktadır. Bunu mutlaka düzeltmemiz gerekmektedir.

Bendeniz, avukat sıfatıyla, partilerin sulh ceza mahkemesinde yargıldığı devrelerde o türlü mahkemelere de girdim, savunmalar yaptım. Ta geriye götüren, teklif sahiplerinin esas maksadı böyle olmadığı halde uygulamayı geriye götürebilecek bir yanlışlık vardır. Bunun için, önergemizin kabul edilmesinde isabet olduğuna inanıyorum. Kaldı ki, gerekçenin üçüncü ve dördüncü fıkralarını okuduğumuz takdirde, aynen benim savduğum görüşü gerekçenin kabul ettiğini, gerekçe ile Meclisin tasdikine sunulan metnin tezat teşkil ettiğini göreceksiniz. Ne diyor burada: "Anayasa Mahkemesinin, bir siyasi partinin yukarıda sözlü edilen fiillerin işlendiği bir odak durumuna geldiğini belirleyebilmesi için, öncelikle bu fiillerin işlendiğine karar vermesi, başka bir ifadeyle - burası çok mühim- bu eylemleri işleyen failleri yargılaması gerekir." Anayasa Mahkemesi, failleri yargılayamayacağına göre, Yüce Divan sıfatıyla bu konudaki yetkileri kısıtlı olduğu cihetle, bu kanun değişikliğiyle, bu failer ait olduğu normal mahkemelerde yargılanmasını istiyor teklif; gerekçe de bunu gösteriyor. Bu gerekçenin diğer bir hükmünde de benim arz ettiğim hususlar aynen yazılmıştır. Bu yanlışlığın düzeltilmesi lazımdır. Uygulamanın kolaylaştırılması lazımdır. Bu iş, uygulaya-

çak yargı organlarının yorumuna bırakılmamalıdır. Bu açıklığı kazandırma görevi yasama organına aittir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – 1 dakika ilave ediyorum.

SÜLEYMAN ARİF EMRE (Devamla) – Bu bakımdan, birçok dış ve iç hukukî çevrelerin karşısına, defolu, tatbik kabiliyeti olmayan veya çok zor olan bir hükümlü çıkarmamızda isabet olmadığı kanaatindeyim. Önergemin kabulünü istirham ediyorum.

Saygılar sunarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

4 üncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Anayasanın 69 uncu maddesinde değişiklik öngören teklifin sondan ikinci satırında yer alan "bu kesin hükümün" ifadesinin "bu hükümlerin" olarak düzeltilmesini arz ederim.

Saygılarımla.

Mustafa Kamalak
(Kahramanmaraş)
ve arkadaşları

BAŞKAN – Önergeye komisyon katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu?..

ORMAN BAKANİ İ. NAMİ ÇAĞAN (İstanbul) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Önerge sahibi söz almak istiyor mu?

MUSTAFA KAMALAK (Kahramanmaraş) – Evet efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA KAMALAK (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; hepimizi, yine hürmetle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, burada bir anayasa yapıyoruz; ancak, eldeki teklif, hem Türkçe bakımından hem anayasa tekniği açısından hem de kanun sistematığı yönünden yanlış. Önergeyle bu yanlışlığın düzeltilmesini talep ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım, ne deniliyor teklifte: "Bir siyasi partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak o partinin kanunla belirlenen ölçütlere göre bu nitelikteki fiilleri işlediğinin -bakın, fiili işleyen, metne göre, partidir- yetkili mahkemelerce -dikkatlerinize arz ediyorum; yetkili mahkemeler çoğul- kesin hükme bağlandığı -takdir edersiniz ki buraya kadar gelen akıştan, kesin hükümler çoğuldur, fiiller çoğul, mahkemeler çoğul, öyle olunca verilen kesin hüküm de çoğul olacaktır tabii olarak- ve bu kesin hükümün odak oluşturmaya yeterli olduğu hususunun Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde karar verilir."

Değerli arkadaşlarım, burada sondan ikinci satırdaki "kesin" ifadesi fazlalıktır; çünkü, bir önceki ifadede bu işaret sıfatı, zaten o kesin hükme gönderme yapıyor. Anayasa tekniği bakımından, burada tekerrür, bir fazlalıktır; Anayasa tekniği bakımından lüzumsuz bir ifadedir. Bunun çıkarılmasını öneriyorum.

Ayrıca, diyoruz ki, buradaki hüküm de çoğul olmalı; çünkü, bu işaret sıfatının gönderme yaptığı hükümler çoğuldur. Bu münasebetle "bu kesin hükümün" lafzı "bu kesin hükümlerin" şeklinde düzeltilmelidir. Eve varınca, ilkokul 5'e yahut ortaokula giden bir çocuğunuz, bir yakınınız varsa metni verin "evladım, şu metinde Türkçe bakımından ne gibi noksanlıklar var" diye o öğrencimizden metin üzerinde çalışma yapmasını talep edin, emin olun "buradaki şu 'kesin' ifadesi fazladır; buradaki 'hüküm' ifadesi de çoğul olmalı" diyecektir; çünkü, cümlelerin akışı bunu gerektirir.

Kaldı ki, değerli arkadaşlarım, Partilerarası Uzlaşma Komisyonunun üzerinde mutabık kaldığı metinde, bu ifade, çoğul olarak kullanılmıştır. Doğrusu da öyledir. Teklifin gerekçesinde de, ifade, düzgün olarak ifade edilmiş. Şöyle deniliyor gerekçede: "Yukarıda sayılan eylemlerin işlenip işlenmediğinin yetkili mahkemelere yapılacak bir yargılama sonucunda belirlenip kesin hükme bağlanmasından sonra, bu kesin hükümlerin... " Tekraren arz ediyorum: "...bu kesin hükümlerin." Bizim arz etmeye çalıştığımız, düzeltilmesini istediğimiz husus da budur. Esasen, bu hususta, kanaatimce, bir önergeye de lüzum yoktu; çünkü, sonuç itibarıyla, yanlışlık, bir imla yanlışlığıdır; mutlaka düzeltilmesi lazım.

Değerli arkadaşlarım, reddettirebilirsiniz. Önergemiz kabul edildiği takdirde, anayasa yapımındaki bir yanlışlığı düzeltilmiş olursunuz, şerefi Yüce Meclise ait olur; ama, bu haliyle geçecek olursa, kanaatimce, bu yanlışlığın gölgesi hepimizi üzer. Takdir sizlerindir.

Hepinizi, tekraren, hürmetle selamlıyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

SACİT GÜNBEY (Diyarbakır) – Sayın Başkan, el kaldırmayanlar var efendim, niye saymıyorsunuz?

BAŞKAN – Çok açık efendim, tereddütü mucip bir hal yok.

Sayın milletvekilleri, Anayasa ve İçtüzüğüümüze göre, anayasa değişikliği tekliflerinin oylamalarının düzgün olarak ifade edilmiş. Şöyle deniliyor gerekçede: "Yukarıda sayılan eylemlerin işlenip işlenmediğinin yetkili mahkemelere yapılacak bir yargılama sonucunda belirlenip kesin hükme bağlanmasından sonra, bu kesin hükümlerin... " Tekraren arz ediyorum: "...bu kesin hükümlerin." Bizim arz etmeye çalıştığımız, düzeltilmesini istediğimiz husus da budur. Esasen, bu hususta, kanaatimce, bir önergeye de lüzum yoktu; çünkü, sonuç itibarıyla, yanlışlık, bir imla yanlışlığıdır; mutlaka düzeltilmesi lazım.

Değerli arkadaşlarım, reddettirebilirsiniz. Önergemiz kabul edildiği takdirde, anayasa yapımındaki bir yanlışlığı düzeltilmiş olursunuz, şerefi Yüce Meclise ait olur; ama, bu haliyle geçecek olursa, kanaatimce, bu yanlışlığın gölgesi hepimizi üzer. Takdir sizlerindir.

Hepinizi, tekraren, hürmetle selamlıyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

SACİT GÜNBEY (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ei kaldırmayanlar var efendim, niye saymıyorsunuz?

BAŞKAN – Çok açık efendim, tereddütü mucip bir hal yok.

Sayın milletvekilleri, Anayasa ve İçtüzüğümüze göre, anayasa değişikliği tekliflerinin oylamalarının gizli oylama şeklinde yapılması zorunluluğu vardır.

OĞUZHAN ASILTÜRK (Malatya) – Sayın Başkan, daha önce bir talebimiz vardı...

BAŞKAN – Bir saniye efendim...

Ben, Yüce Meclise, bu Anayasa ve İçtüzük hükümlerini...

İSMAIL KAHRAMAN (İstanbul) – Soru var.

OĞUZHAN ASILTÜRK (Malatya) – Soru vardı...

BAŞKAN – Efendim, müsaade ederseniz, ben, hükümleri bir hatırlatayım, sonra size söz vereceğim.

Bu nedenle, sayın milletvekillerinin, oylamanın gizliliğine halel getirecek davranışlardan kaçınmaları hususunda gerekli hassasiyeti göstermelerini önemle rica ediyorum.

Şimdi, gizli oylamanın ne şekilde yapılacağını arz ediyorum: İçtüzüğün 148 inci maddesine göre, komisyon sıralarında yer alan Kâtip Üye, adı okunan milletvekiline, biri beyaz, biri yeşil, biri de kırmızı olmak üzere üç yuvarlak pul ile bir mühürlü zarf verecek, pul ve zarf verilen milletvekilini ad defterinde işaretleyecektir. Bildiğiniz üzere, bu pullardan beyaz olanı kabul, kırmızı olanı ret, yeşil olanı ise çekimser oyu ifade etmektedir. Oyunu kullanacak sayın üye, Kâtip Üyeden üç yuvarlak pul ile bir mühürlü zarfı aldıktan ve adını ad defterine işaretlettikten sonra oy hücrelerine girecek, oy olarak kullanacağı pulu hücrede zarfın içerisine koyarak zarfı yapıştıracak, diğer iki pulu ise, hücre içerisinde bulunan ıskarta kutusuna atacaktır. Bilahare, hücreden çıkacak olan üye, oy pulunun bulunduğu zarfı, Başkanlık Divanı kürsüsünün önüne konulan oy kutusuna atacaktır. Oylamada adı okunmayan milletvekiline pul ve zarf verilmeyecektir.

Evet, buyurun efendim.

OĞUZHAN ASILTÜRK (Malatya) – Sayın Başkan, kanunlar görüşülürken, konuşmalar, önergeler bittikten sonra, bazı konularda eğer yeterince açıklık yoksa, usul, milletvekillerinin, komisyon başkanına bazı sorular sorarak bu konulara açıklık getirmesi yönündedir; şimdiye kadar da böyle uygulandı.

Sizin aracılığınızla, Sayın Komisyon Başkanına iki soru yönelmek istiyorum.

Birincisi, altıncı fıkrayla ilgili olarak sorum şu: Anayasa değişikliği metninde, partinin usulüne uygun olarak yerel mahkemelerde yargılanarak kesin hüküm tesisinden sonra kapatma davası açılacağı hükme bağlanıyor. Şimdi, bu durumda, yerel mahkemelerde yargılanacak olan, partili üyeler midir yoksa parti tüzelkişiliği midir? Anayasa Komisyonu Sayın Başkanından uygulamaya ışık tutması için açıklama rica ediyorum. Birinci sorum budur. Eğer uygun görürseniz, cevaptan sonra yedinci fıkrayla ilgili ikinci sorumu soracağım.

BAŞKAN – Şimdi efendim, usulümüzde, oylamaya geçildiği esnada -ikinci oylamada da, biliyorsunuz, sadece verilen önergeler hakkında görüşmeler yapılabilir- bir soru sorma müessesesi yok. (FP sıralarından "var var" sesleri) Siz, eğer, bizim tutumumuzla ilgili veyahut oylama nasıl yapılacak şeklinde bir soru soruyorsanız, ona ben cevap verebilirim.

OĞUZHAN ASILTÜRK (Malatya) – Sayın Başkan, biliyorsunuz, siz oylama için izaha geçmeden önce, ben, bir kere daha, zatâlinize, yazılı olarak gönderdiğim talebimi tekrar ettim. Sizin

o izahatımızdan önce bu soruları sormam lazımdı; ancak, siz "müsaadenizle, sonra söz vereceğim" dediğiniz için, birinci sorum...

BAŞKAN – Hayır, ben şunu anladım... Ben açıklama yaptıktan sonra belki oylamayla ilgili sormak istediğiniz soruları sorma gereği duymazsınız düşüncesiyle hareket ettim.

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) – Sayın Başkan, biliyorsunuz...

BAŞKAN – Evet... Efendim, bir dakika müsaade edin.

Soru sorma müessesesi yok. Oylamayla ilgili konuda aydınlanmak istiyorsanız, hayhay, sorun, ben cevap vereyim.

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) – Sayın Başkan, 60 nci maddeyi zatiâliniz de çok iyi biliyorsunuz; ama, okuyayım: "Sorular, konuşmalar bittikten sonra sıra ile sorulur." Bütün kanun değişikliklerinde, anayasa değişikliklerinde bu uygulandı. O uygulamalara göre, şimdi, Komisyon Başkanı açıklık getirmeli.

1 inci soruyu sordum; izin verirsiniz, 2 nci soruyu da sorayım; belki birlikte uygun görürsünüz... Yedinci fıkraya eklenmesi istenen cümle... Anayasa hukukunda bilinen her türlü anayasa hükümünün kanunla düzenleneceği genel kuraldır. Şimdi, Sayın Komisyon Başkanından, şunun açıklığa kavuşturulmasını talep ediyorum: İştirak etmemelerinin sebebi, acaba, 69 uncu maddenin onuncu fıkrasında zaten bu hükümün olduğu, tekrerr olacağı, haşiv mahiyetinde gördükleri için midir? Bunun da, zabıtlara geçmesinde yarar var. Faydalı bir iş yaptığımızı sanıyorum. Delaletinizle, Sayın Komisyon Başkanından, cevaplarını istirham ediyorum.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkanım, müsaade eder misiniz?..

BAŞKAN – Buyurun.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkanım, zatiâlinizde çok iyi bildiği üzere, 60 ınca maddenin yedinci fıkrası aynen şöyledir: "Sorular, konuşmalar bittikten sonra sıra ile sorulur."

Şimdi, Anayasanın müzakere ve kabul biçimini düzenleyen hükümlere göre, bu maddeyle ilgili olarak başka bir konuşmamız olacak mı bizim; olmayacak. O halde, şu nokta, tam konuşmaların bittiği noktadır; öyleyse, yine bu nokta, soruların sorulacağı noktadır. Eğer bundan sonra maddeler üzerinde müzakere açacaksınız, haklısınız, doğrudur; o müzakerelerden sonra ancak soru sorulabilir. Böyle bir imkânımız bulunmadığına göre, konuşmaların bittiği noktada sorular tevcih olunmalıdır.

Arkadaşımızın talebi yerindedir. İltifat ederseniz, Tüztüğe uygun hareket edilmiş olur diyorum, saygı sunuyorum.

NEJAT ARSEVEN (Ankara) – Sayın Başkanım, soru olmaz.

BAŞKAN – Bir dakika efendim...

Peki, buyurun efendim.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Sayın Başkanım, bu hususlar, Komisyonumuzda tartışılmıştır.

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Sayın Başkan, hayır...

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) – Sayın Başkan... Efendim...

BAŞKAN – Bir dakika efendim... Müsaade buyurun... Tartışmaya mahal yok efendim... Tartışmayalım, soruya cevap versin efendim.

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Hayır efendim...

NEJAT ARSEVEN (Ankara) – Sayın Başkan...

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Anayasanın 69 uncu maddesi, siyasi partilerin uyacakları esasları belirtmiştir. (Gürültüler)

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Hayır efendim...

BAŞKAN – Bir dakika efendim... Dinleyelim...

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Ben, burada, Komisyonu temsil ediyorum, şahsım adına konuşmuyorum.

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Hayır Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika... Dinleyelim efendim...

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Sayın Başkanım, konu, Komisyonumuzda tartışılmıştır. Anayasanın 69 uncu maddesi, siyasi partilerin uyacakları esasları 10 fıkra halinde düzenlemiştir; yedinci fıkra, konuştuğumuz konudur, onuncu fıkra ise "siyasi partilerin kuruluş ve çalışmalarını kanunla düzenlenir" hükmünü amirdir. Bunlar, bir bütün içinde, birlikte, uygulamayı yapacak olan Anayasa Mahkemesince değerlendirilecek husustur.

Diğer konuya gelince, 68 inci maddenin dördüncü fıkrası, siyasi partilerin tüzük ve programları ile eylemlerinin neyi amaçlayamayacağı ve suç işlenmesine teşvik edemeyeceğini belirlemiştir. Burada, şüphesiz ki, yine, Anayasa Mahkemesi, yorum kararıyla, buna siyasi parti yöneticileri ve/veya/ile üyeleri tarafından işlenen suçları da, kendi yorumuyla değerlendirecektir.

Teşekkür ederim.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Sayın Başkanım, sorunun cevabı olmadı.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, 1 inci maddenin gizli oylamasına geçiyoruz.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet, buyurun.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI HASAN HÜSAMETTİN ÖZKAN (İstanbul) – Soru olmaz ki Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Soru yok efendim; tamam; yani, cevap verildi. Bunları münakaşaya gerek yok; sorular soruldu, cevapları da verildi.

NEJAT ARSEVEN (Ankara) – Yok öyle bir usul, yok...

BAŞKAN – Peki, söyleyin buyurun.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI HASAN HÜSAMETTİN ÖZKAN (İstanbul) – Önergelerden sonra soru sorulmaz bir kere Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şimdi, dinleyelim efendim.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan, soru sormuyorum ben, Gizli oylamayla ilgili usulü ortaya koydunuz, size teşekkür ediyorum. İktüzüğün 148 inci maddesini okudunuz. İki konu dikkatimi çekti. Bu oylamaların sağlıklı ve sıhhatli olması Parlamentomuzun itibarıdır. Bugün, Sayın Başbakan açıklamasında, açık oy kullanılabilceğini, Barolar Birliği Başkanının da Anayasa ihlali olmayacağını söylediğini...

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Bu açıklama daha önce yapıldı Sayın Başkan.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, lütfen...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Ben Türkçe konuşuyorum.

Sayın Başbakan, Barolar Birliği Başkanının böyle bir ifadesi olduğunu söyledi "açık oylama olursa, bu, Anayasa ihlali olmaz, Anayasa Mahkemesi iptal etmez" dedi. Saat 13.00'te, CNN'de, aynı Baro Başkanı, sözlerinin tahrif edildiğini, çarpıtıldığını ifade etti. Bu bir. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

İkincisi, Divan üyesi bir arkadaşımızı komisyon sırasına oturtacaksınız, pulları verecek. Bu komisyon sıralarında oturan arkadaşlarımızın hangisini görevlendirdiniz? Divan amirleri, Meclis amirleri, Divan üyeleri herkes orada bulunacaksa, biz de katkıda bulunalım; yok, Başkanlıkça görevlendirdiğiniz arkadaşlar varsa, lütfen, sıraları boşaltsınlar ve oyunu açıkça gösteren, oyunu bu şekilde kutuya atan milletvekili olursa müteyyideniz ne olacak?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki efendim.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI HASAN HÜSAMETTİN ÖZKAN (İstanbul) – Soru soramazsınız efendim, soru-cevap yok.

BAŞKAN – Soru yok efendim, soru yok. Şimdi, soru sormuyor, bir temennisini veyahut bir görüşünü açıklıyor. Soru soruldu ve cevabı verildi.

Oylamaya geçiyorum.

Ad okunmak suretiyle oylamayı yapacağız.

Burada Divan üyeleri oturuyor. Divan üyeleri, oy sayma işlemini ve oy sürecini takiple görevlidir efendim ve diğer üyeler de komisyon üyeleridir. Divan üyeleri oturacak efendim; diğerleri, yani Komisyon üyelerinin haricinde oturanlar orayı terk etsin efendim.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Biz Komisyon üyesiyiz, Genel Kurul salonunda yer olmadığı için burada oturuyoruz; komisyon üyelerine öncelik tanınsın.

BAŞKAN – Lütfen... Efendim...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Görevliler otursun...

BAŞKAN – Adana İlinden başlatıyoruz efendim.

Sayın milletvekilleri, Sayın Aydın Menderes'e, oyunu önce kullanma imkânını veriyoruz efendim.

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) – Sayın Başkan, tek tek alın; böyle aldığımız takdirde kargaşa olacaktır; bu haliyle sağlıklı oylama yapılamaz. Komisyon üyeleri daha evvel orada oturuyorlardı; lütfen, gereğini yapın.

BAŞKAN – Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Başkan ve Sözcüsü kalmak üzere diğerleri lütfen terk etsinler efendim.

Sadece adı okunan üye gelsin ve oyunu kullansın, onun haricinde birikimlere sebebiyet vermeyelim efendim.

Adana'dan başlıyoruz efendim.

(Oyların toplanmasına başlandı)

Recai Yıldırım...

TEVHİT KARAKAYA (Erzincan) – Sayın Başkan, burada açık oy kullanılıyor...

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) – Sayın Başkan, burada açık oy kullanılıyor, açık açık oy kullanılıyor; teker teker kullanılsın.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen, adı okunmayan milletvekili orada bulunmasın.

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) – Efendim, teker teker... Böyle alındığı takdirde sıkıntı olacaktır. Bu haliyle sağlıklı bir oylama yapılamaz.

BAŞKAN – Efendim, adı okunmayan milletvekilimiz orada bulunmasın.

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) – Açık oylama yapıldı orada; lütfen müdahale edin Sayın Başkan.

BAŞKAN – Herkes, Tüzük üzere oyunu kullansın. Oyunuzu, Anayasa ve Tüzük gereği kullanınız efendim.

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) – Sayın Başkan, bakınız, orada hiç kabine girmeden herkes oyunu kullanıyor.

BAŞKAN – Efendim, oyunuzu hücrede kullanın...

Sayın milletvekilleri, lütfen, Anayasa ve İçtüzük gereğini yerine getirin, oyunuzu hücrede kullanın, gizlilik kuralına riayet edin efendim.

T. RIZA GÜNERİ (Konya) – Sayın Başkan, Anayasa ihlal ediliyor.

BAŞKAN – Oylarınızı, lütfen, kabinlerde kullanın!..

T. RIZA GÜNERİ (Konya) – Meclis Başkanının değil, parti genel başkanının emri dinleniyor Sayın Başkan.

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) – Sayın Başkanım, isimler teker teker okunsun, oylama sağlıklı yapılsın.

BAŞKAN – Lütfen oturun...

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) – Efendim, herkes oyunu teker teker kullansın.

BAŞKAN – Efendim, beşer beşer olsun, onar onar olsun...

Efendim, lütfen, siz de oturun.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Dengir Mir Mehmet Fırat...

ABDÜLKADİR AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, bakınız içeri girmiyor, girmiyor...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, kabine girmeden oy kullanılıyor.

BAŞKAN – Sayın milletvekili, lütfen, oyunuzu hücrede kullanın efendim.

Siz de yerinize oturun lütfen.

Herkes yerine otursun efendim.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Ali Rıza Gönül...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, adı okunmayan milletvekilimiz sıraya girmesin ve adı okunmayana, zarf ve pullar verilmesin Sayın Divan Üyeleri.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Cafer Tufan Yazıcıoğlu...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, anayasa değişikliği teklifinin ikinci oylamasında vekâleten oy kullanacak bakanların adlarını okuyorum: Devlet Bakanı Sayın Rüştü Kâzım Yücelen, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Cumhur Erstümer'in yerine...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Saat 15.00'ten sonra ayrılacağım Sayın Başkan, seyahate gideceğim; ondan sonra kullanacaklar.

BAŞKAN – Peki.

Tarım ve Köyleri Bakanı Sayın Hüsnü Yusuf Gökalp, Devlet Bakanı Sayın Abdulhaluk Mehmet Çay'ın yerine; Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Koray Aydın, Ulaştırma Bakanı Sayın Enis Öksüz'ün yerine; Milli Eğitim Bakanı Sayın Metin Bostancıoğlu, Adalet Bakanı Sayın Hikmet Sami Türk'ün yerine; Maliye Bakanı Sayın Sömer Oral, İçişleri Bakanı Sayın Sadettin Tantan'ın yerine; Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Hüsamettin Özkan, Dışişleri Bakanı Sayın İsmail Cem'in yerine oy kullanacaklardır.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Abdulsamet Turgut..

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, oylarınızı hücrede kullanın efendim.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Mustafa Düz...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, Başkanlık Divanı üyeleri, ne zamandan beri orada gözetleyicilik yapıyor?!

Düzeni iyi sağlayamıyorsunuz!

Bunları tutanağa geçin kardeşim, gizli oy açık kullanılıyor!

(Oyların toplanmasına devam edildi)

İsmail Kahraman..

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) - Sayın Başkan...

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, hiç müdahale etmiyorsunuz, Sayın Başbakanı niye ikaz etmiyorsunuz?!.. (DSP sıralarından "otur yerine" sesleri, FP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, alkışlar !!)

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Maşallah!... Maşallah!..

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, Anayasa ihlal ediliyor; açıkça Anayasa ihlal ediliyor.

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye)– Sayın Başkan, niçin müdahale etmiyorsunuz!..

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, maşallah, hiç müdahale etmiyorsunuz!..

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Anayasa ve İktisat hükümlerini Yüce Meclise okudum. Anayasamızda, bu oyun gizli olduğu ve İktisatımızda keza, gizli olduğu ifade ediliyor. Bu hususta milletvekillerimizin Anayasa ve İktisat hükümlerine uymaları kadar tabii bir şey olamaz.

Benim endişem, bu gibi hallerle, normal olarak kabul oyu almış olan maddelerin, belki de, bu gibi davranışlarla geçersiz sayılması gibi bir sonucun doğmuş olabilesidir. (FP sıralarından alkışlar)

Lütfen, buna fırsat vermeyelim ve herkes İktisat gereği oylarını kullansın.

MEHMET ÖZYOL (Adıyaman) – İktisat gereğince oylarını kullanmıyorlar!..

BAŞKAN – Lütfen, hücrelerde kullanın, İktisat gizlilik hükümlerini yerine getirin. Bu, elbette Başkanın görevi olmakla beraber, sizlerin de bize yardımcı olmanız kadar tabii bir şey olamaz; çünkü, Anayasa böyle diyor, İktisat böyle diyor.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan sayın milletvekilimiz var mı? Yok.

Oy verme işlemi tamamlanmıştır.

Sayıma geçiyoruz.

(Oyların ayırımı yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, görüşülen kanun teklifinin 1. inci maddesinin yapılan gizli oylama sonucunu arz ediyorum:

Kullanılan oy sayısı : 540

Kabul : 349

Ret : 134

Çekinser : 9

Boş : 31

Geçersiz : 17

Bu sonuca göre, 1. inci madde, Anayasaya ve İçtüzükte kabul için geçerli beşte 3 çoğunluğu sağlamış bulunmaktadır.

Şimdi, 2. nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2. – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 86. ncı maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi "Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek, yolluk ve emeklilik işlemleri kanunla düzenlenir" şeklinde değiştirilmiş; fıkranın sonuna "Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile bunların emeklileri Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı ile ilgilendirilirler ve üyeliği sona erenlerin istekleri halinde ilgileri devam eder" ibaresi eklenmiş ve aynı maddenin ikinci fıkrasında geçen "sosyal güvenlik kuruluşları" ibaresi "Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı" olarak değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bu madde üzerinde verilmiş herhangi bir önerge yoktur; o nedenle, oylamaya geçiyoruz.

Oylama işlemine Adana İli milletvekillerinden başlıyoruz.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan sayın milletvekili var mı? Yok.

Oy verme işlemi tamamlanmıştır.

Şimdi, sayıma geçiyoruz.

(Oyların ayırımı yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, görüşülmekte olan kanun teklifinin 2. nci maddesinin yapılan gizli oylamasının sonucunu arz ediyorum:

Kullanılan oy sayısı : 519

Kabul : 345

Ret : 140

Çekinser : 5

Boş : 17

Geçersiz : 12

Bu sonuca göre, 2. nci madde, Anayasa ve İçtüzükte kabul için gerekli beşte 3 çoğunluğu sağlamış bulunmaktadır.

Şimdi, 3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3. – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 101 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kırk yaşını doldurmuş ve yükseköğrenim yapmış kendi üyeleri veya bu niteliklere ve milletvekili seçilme yeterliğine sahip Türk vatandaşları arasından beş yıllık bir süre için seçilir. Bir kimse, en fazla iki kez Cumhurbaşkanı seçilebilir.”

BAŞKAN – Bu madde üzerinde verilmiş bir önerge var; okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

389 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 101 inci maddesinde değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifinin birinci fıkrasından "ve yükseköğrenim yapmış" ibaresinin çıkarılmasını arz ve talep ederim.

Nazlı Ilıcak

Mehmet Batuk

Mahfuz Güler

İstanbul

Kocaeli

Bingöl

Avni Doğan

Cemil Çiçek

Kahramanmaraş

Ankara

BAŞKAN – Komisyon bu önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Hükümet?..

ORMAN BAKAN I. NAMİ ÇAĞAN (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge sahibi söz almak istiyor mu?

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Gerekçe okunsun.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Mevcut maddede, cumhurbaşkanlığı, yükseköğrenim şartına bağlanmaktadır. Bu durumda, ülkeye başbakan ve bakan olarak hizmet etmiş birçok kimse, temsili bir makam olan cumhurbaşkanlığı görevine gelememekte. Üçte Meclis, yükseköğrenimini tamamlamamış birini bu göreve layık gördüğü takdirde, bu iradenin önünde engelleyici bir hükmün bulunmaması gerektiği kanaatindeyim.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3 üncü maddenin gizli oylamasına geçiyoruz.

Adana İlinden başlıyoruz.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan sayın milletvekili var mı? Yok.

Oy verme işlemi tamamlanmıştır.

Sayımı geçiyoruz.

(Oyların ayırımı yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, görüşülmekte olan kanun teklifinin 3 üncü maddesinin yapılan gizli oylaması sonucunu arz ediyorum:

Kullanılan oy sayısı	: 535
Kabul	: 303
Ret	: 177
Çekimser	: 6
Boş	: 26
Geçersiz	: 23

Sayın milletvekilleri, bu sonuca göre, teklifin 3 üncü maddesi gerek birinci görüşmede, gerekse bu görüşmede öngörülen çoğunlukta kabul oyu alamadığından reddedilmiştir.

Birleşime, 18.45'te toplanmak üzere, ara veriyorum.

Kapanma Saati : 18.20

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 18.52

BAŞKAN : Yıldırım AKBULUT

KÂTİP ÜYELER : Sebahattin KARAKELLE (Erzincan), Şadan ŞİMŞEK (Edirne)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 76 ncı Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

2. – *Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli ve Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ile 251 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 69 uncu Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli ve Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ile 243 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 86 ncı Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ile Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ve Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller ile 399 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 101 inci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/479, 2/478, 2/477) (S. Sayısı : 389 ve 389'a 1 inci ek) (Devam)*

BAŞKAN – Çalışmalarımıza kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Komisyon?.. Burada.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Sayın Başkan, bir maruzatımız var.

BAŞKAN – Buyurun.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR(Bursa) – İçtüzüğün 88 ve 45 inci maddelerindeki yetkiye dayanarak, teklifin Komisyona geri verilmesini arz ederim.

Teşekkür ederim.

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Anayasa Komisyonu Başkanının, Komisyon olarak "geri çekiyoruz" beyanı var. Öntümüzdeki bir anayasa değişikliğidir ve malumu âliniz hükümet tarafından bir tasarı şeklinde getirilemez, milletvekillerinin teklifidir ve Mecliste görüşülmeye başladığı andan itibaren de Genel Kurulun malıdır.

Burada, Anayasa Komisyonunun herhangi bir toplantısı da mevzubahis olmadığı halde, Sayın Başkanın böyle bir beyanı, İçtüzüğe aykırı bir beyandır ve yanlış bir tatbikata yol açar.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, sayın komisyon başkanları, İçtüzüğün, yanılmıyorsam 45 veyahut 46 ncı maddesi gereğince komisyonu temsilen bu yetkilerini kullanabilir ve şimdiye kadarki uygulamalarda da böyle olmuştur.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, bir hususu arz edebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Hatiboğlu.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkanım, İçtüzüğümüzün 88 inci maddesi gayet açık: Komisyon başkanlarımız komisyonu temsil ederler; komisyonu temsilen, bir defaya mahsus olmak üzere, komisyona alma talebinde bulunduğu göre, bunun müzakere edilmesi, başka türlü neticeye götürülmesi uygun değildir. Komisyonun bu hakkı, bir defayı geçmemek üzere, her zaman vardır.

O hususu arz ettim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Uygulamaya göre -ki, İçtüzük hükmü de budur- bu teklif, müzakere edilmeksizin, tüm önergelerle birlikte komisyona iade edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, kanun tasarı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, 6 Nisan 2000 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 18.58

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

76 NCI BİRLEŞİM

5 . 4 . 2000 ÇARŞAMBA

Saat : 13.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

S E Ç İ M

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

7

SÖZLÜ SORULAR

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 1. — Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonları raporları (1/501) (S. Sayısı : 367) (Dağıtma tarihi : 2.3.2000)

2. — Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli ve Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ile 251 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 69 uncu Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli ve Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ile 243 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 86 ncı Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ile Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ve Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Fansu Çiller ile 399 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 101 inci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/479, 2/478, 2/477) (S. Sayılı : 389 ve 389'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihileri : 27.3.2000 ve 31.3.2000)

(1. görüşme 30.3.2000 Perşembe günü saat 00.41'de tamamlanmıştır.)

× 3. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/633) (S. Sayısı : 384) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

4. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/624) (S. Sayısı : 370) (Dağıtma tarihi : 29.2.2000)

5. — Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, Devlet Memurları Kanunu ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/615) (S. Sayısı : 374) (Dağıtma tarihi : 8.3.2000)

6. — Harp Okulları Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/423) (S. Sayısı : 380) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

7. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/413) (S. Sayısı : 375) (Dağıtma tarihi : 8.3.2000)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 8. — Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Çevre komisyonları raporları (1/393) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

9. — Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonları raporları (1/504) (S. Sayısı : 368) (Dağıtma tarihi : 2.3.2000)

10. — Amasya Milletvekili Gönül Saray Alphan'ın, Orman Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Raporu (2/163) (S. Sayısı : 373) (Dağıtma tarihi : 6.3.2000)

11. — Orman Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy İşleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/637) (S. Sayısı : 383) (Dağıtma tarihi : 27.3.2000)

× 12. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/269) (S. Sayısı : 102) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

13. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Siyasî Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

× 14. — Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/337) (S. Sayısı : 45) (Dağıtma tarihi : 19.7.1999)

× 15. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı : 43) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 16. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/350) (S. Sayısı : 47) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 17. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/354) (S. Sayısı : 48) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 18. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/356) (S. Sayısı : 49) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 19. — Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/461) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 20. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/326) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

21. — Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 71) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

22. — Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

23. — Hazır Gıda İşesi Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 24. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/327) (S. Sayısı : 80) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 25. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/315) (S. Sayısı : 83) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 26. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdarî Bölge Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/341) (S. Sayısı : 78) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

× 27. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovakya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/310) (S. Sayısı : 84) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

× 28. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Hava Ulaştırma Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Mütakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/368) (S. Sayısı : 77) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 29. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/349) (S. Sayısı : 79) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 30. — Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurul Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/273) (S. Sayısı : 85) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 31. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/357) (S. Sayısı : 97) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 32. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/369) (S. Sayısı : 98) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 33. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/274) (S. Sayısı : 101) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 34. — Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Krallığı Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/343) (S. Sayısı : 104) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 35. — Dünya Turizm Teşkilâtı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/266) (S. Sayısı : 94) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 36. — Türkiye Cumhuriyeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/267) (S. Sayısı : 95) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 37. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İlkeler Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/303) (S. Sayısı : 100) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 38. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/331) (S. Sayısı : 103) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 39. — Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askerî Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/402) (S. Sayısı : 112) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 40. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/319) (S. Sayısı : 117) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

41. — Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/502) (S. Sayısı : 138) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

42. — Topyekûn Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S. Sayısı : 139) (Dağıtma tarihi : 13.8.1999)

43. — Şıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanununun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/469) (S. Sayısı : 142) (Dağıtma tarihi : 14.8.1999)

× 44. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/293) (S. Sayısı : 149) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

× 45. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/308) (S. Sayısı : 151) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

× 46. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/270) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

× 47. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/302) (S. Sayısı : 150) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

× 48. — Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adil İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bu-

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/283) (S. Sayısı : 165) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

49. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy-İşleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/479) (S. Sayısı : 173) (Dağıtma tarihi : 13.10.1999)

× 50. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/489) (S. Sayısı : 174) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

51. — Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç'un, Elazığ İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/191) (S. Sayısı : 181) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

× 52. — Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi Genel Müdürlüğü Arasında Arsa Tahsisi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/511) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 53. — Türkiye'de İrtibat Ofisinin Kurulmasına İlişkin Dünya Sağlık Örgütü, Avrupa Bölge Ofisi ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yapılan Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/520) (S. Sayısı : 180) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 54. — Türkiye Cumhuriyeti ile Şili Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/530) (S. Sayısı : 183) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

× 55. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/542) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

56. — Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/481) (S. Sayısı : 187) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

57. — Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol ve 38 Arkadaşının, Şanlıurfa İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/18) (S. Sayısı : 192) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

58. — Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/537) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

59. — Askerî Hava Alanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/384) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 4.11.1999)

× 60. — EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmada Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/529) (S. Sayısı : 200) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 61. — Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/549) (S. Sayısı : 202) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 62. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Büyükelçilikler Faaliyetlerinin Gayrimenkul ve Mali Veçhelerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/547) (S. Sayısı : 204) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

63. — Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Adına Tescil Edilecek Taşınmaz Mallar Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu Raporu (1/506) (S. Sayısı : 205) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

64. — Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/381) (S. Sayısı : 196) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

× 65. — Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/539) (S. Sayısı : 199) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

× 66. — Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolünde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/541) (S. Sayısı : 208) (Dağıtma tarihi : 18.11.1999)

67. — Samsun Milletvekili Ahmet Demircan ve 18 Arkadaşının, Kuzey Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizülün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/119) (S. Sayısı : 213) (Dağıtma tarihi : 25.11.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

68. — Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu raporu (1/513) (S. Sayısı : 216) (Dağıtma tarihi : 26.11.1999)

69. — Uşak Milletvekilleri Mehmet Yaşar Ünal ile Hasan Özgöbek'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/129) (S. Sayısı : 220) (Dağıtma tarihi : 6.12.1999)

70. — Konya Milletvekili Teoman Rıza Güneri ve 8 Arkadaşının, Konya Ovası ve Orta Anadolu Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/4) (S. Sayısı : 219) (Dağıtma tarihi : 8.12.1999)

71. — Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri komisyonları raporları (1/568) (S. Sayısı : 252) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

72. — Kimlik Bildirme Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/570) (S. Sayısı : 253) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

73. — Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/557) (S. Sayısı : 254) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

74. — Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununa Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilât Görev ve Yetkileri Kanununa İki Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/569, 1/571, 1/572, 2/72) (S. Sayısı : 295) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

75. — Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Uzman Jandarma Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/560, 1/573) (S. Sayısı : 296) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

76. — Denizli Milletvekili Beyhan Aslan'ın, Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında 9 Eylül 1993 Tarih ve 504 Sayılı KHK'nin 1 inci Maddesinin 1 inci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/23) (S. Sayısı : 300) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

77. — Malatya Milletvekili Yaşar Canbay'ın, Malatya İl Merkezinde Fırat ve Beydağı Adında İki İlçe Kurulması ve Mevcut Yeşilyurt ile Battalgazi İlçe Belediyeleri de Dahil Edilmek Suretiyle Malatya Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/328) (S. Sayısı : 299) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

78. — Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/565) S. Sayısı : 303) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

79. — Türk Ceza Kanununun ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Birer Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/556) (S. Sayısı : 304) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

80. — Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, İl Özel İdaresi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/143) (S. Sayısı : 287) (Dağıtma tarihi : 28.12.1999)

81. — Şanlıurfa Milletvekili Sedat Edip Bucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/253) (S. Sayısı : 257) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

82. — Van Milletvekili Mustafa Bayram'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/287) (S. Sayısı : 271) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

83. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/352) (S. Sayısı : 290) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

84. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/371) (S. Sayısı : 291) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

85. — Yardım Toplama Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/566) (S. Sayısı : 310) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

86. — Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planının Gerçekleştirilmesi Maksadıyla Gelecek Yıllara Sari Taahhütlere Girişme Yetkisi Verilmesi Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/386) (S. Sayısı : 313) (Dağıtma tarihi : 26.1.2000)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

87. — Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarıları ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/387, 1/414, 1/462) (S. Sayısı : 314) (Dağıtma tarihi : 26.1.2000)

88. — Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/22) (S. Sayısı : 315) (Dağıtma tarihi : 28.1.2000)

89. — Gümüşhane Milletvekili Lütfi Doğan ve 48 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/34) (S. Sayısı : 316) (Dağıtma tarihi : 28.1.2000)

90. — İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/329) (S. Sayısı : 321) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

91. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/307) (S. Sayısı : 322) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

92. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/391) (S. Sayısı : 323) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

93. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/392) (S. Sayısı : 324) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

94. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/393) (S. Sayısı : 325) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

95. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/395) (S. Sayısı : 326) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

96. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/396) (S. Sayısı : 327) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

97. — İzmir Milletvekili Hasan Ufuk Söylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/168) (S. Sayısı : 221'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

98. — Kayseri Milletvekili Abdullah Gül'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/170) (S. Sayısı : 222'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

99. — Sivas Milletvekili Musa Demirci'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/171) (S. Sayısı : 223'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

100. — Malatya Milletvekili Mehmet Recai Kutan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/172) (S. Sayısı : 224'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

101. — Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/174) (S. Sayısı : 226'ya 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

102. — İstanbul Milletvekili Abdülkadir Aksu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/175) (S. Sayısı : 227'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

103. — Mardin Milletvekili Fehim Adak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/176) (S. Sayısı : 228'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

104. — Ankara Milletvekili Rıza Ulucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/177) (S. Sayısı : 229'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

105. — Kocaeli Milletvekili Meral Akşener'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/186) (S. Sayısı : 234'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

106. — Sivas Milletvekili Temel Karamollaoğlu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/187) (S. Sayısı : 235'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

107. — Kocaeli Milletvekili Meral Akşener'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/196) (S. Sayısı : 241'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

108. — Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/197) (S. Sayısı : 242'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

109. — Kocaeli Milletvekili Osman Pepe'nin, Darıca Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/338) (S. Sayısı : 320) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

110. — İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/403) (S. Sayısı : 329) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

111. — Noterlik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/596) (S. Sayısı : 330) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

112. — Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/278) (S. Sayısı : 262'ye 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

113. — Trabzon Milletvekili Eyüp Aşık'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133' üncü Maddesine Göre Ropara İtirazı (3/351) (S. Sayısı : 272'ye 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

114. — Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk ve Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen'in Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporları ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/367) (S. Sayısı : 274'e 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

115. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/413) (S. Sayısı : 347) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

116. — Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Tarım, Orman ve Köyşleri komisyonları raporları (1/470) (S. Sayısı : 348) (Dağıtma tarihi : 21.2.2000)

117. — Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna İki Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/85) (S. Sayısı : 349) (Dağıtma tarihi : 21.2.2000)

118. — Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/364) (S. Sayısı : 350) (Dağıtma tarihi : 21.2.2000)

× 119. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Tesviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/591) (S. Sayısı : 353) (Dağıtma tarihi : 23.2.2000)

120. — Yargıtay Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Ekli Cetvelde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/389) (S. Sayısı : 357) (Dağıtma tarihi : 23.2.2000)

121. — Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerin-

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

den Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/181) (S. Sayısı : 360) (Dağıtma tarihi : 23.2.2000)

× 122. — Uyuşturucu Maddelere Dair 1961 Tek Sözleşmesinin Tadiline İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/580) (S. Sayısı : 352) (Dağıtma tarihi : 25.2.2000)

123. — Millî Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Kanunu Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/485) (S. Sayısı : 356) (Dağıtma tarihi : 25.2.2000)

124. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Kaya ve 8 Arkadaşının, Kahramanmaraş İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/352) (S. Sayısı : 365) (Dağıtma tarihi : 25.2.2000)

125. — Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/329) (S. Sayısı : 358) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

126. — Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/252) (S. Sayısı : 359) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

127. — Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/178) (S. Sayısı : 361) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

128. — Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/169) (S. Sayısı : 362) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

129. — Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/167) (S. Sayısı : 363) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

130. — Burdur Milletvekili Süleyman Coşkun'er'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/362) (S. Sayısı : 364) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

× 131. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna - Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve İşleyişi Hakkında Protokolün Onaylan-

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

masının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/626) (S. Sayısı : 372) (Dağıtma tarihi : 6.3.2000)

132. — Fazilet Partisi Genel Başkanı Malatya Milletvekili Recai Kutun ve Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller ile 185 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/452) (S. Sayısı : 379) (Dağıtma tarihi : 6.3.2000)

133. — Karaman Milletvekili Hasan Çalış ve 50 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/263) (S. Sayısı : 378) (Dağıtma tarihi : 7.3.2000)

134. — Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun ile İdarî Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/536) (S. Sayısı : 376) (Dağıtma tarihi : 8.3.2000)

135. — Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/477) (S. Sayısı : 377) (Dağıtma tarihi : 8.3.2000)

136. — İzmir Milletvekili Hasan Ufuk Söylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/305) (S. Sayısı : 332'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

137. — Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/309) (S. Sayısı : 334'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

138. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/346) (S. Sayısı : 339'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

139. — Amasya Milletvekili Akif Gülle'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/347) (S. Sayısı : 340'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

140. — Amasya Milletvekili Gönül Saray Alphan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/394) (S. Sayısı : 344'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

141. — Denizli Milletvekili Hasan Erçelebi'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/397) (S. Sayısı : 345'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

142. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/107) (S. Sayısı : 381) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

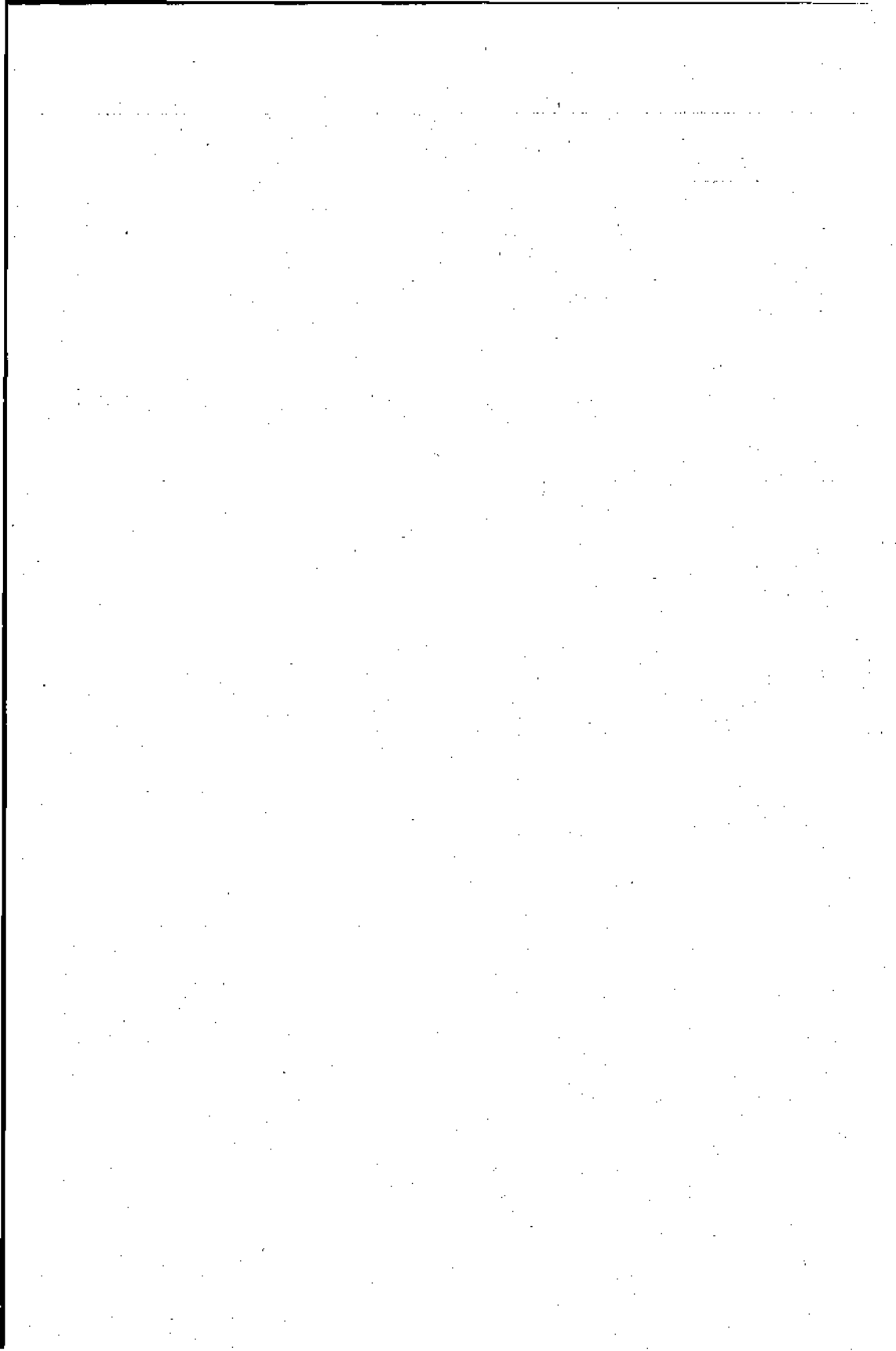
143. — Erzincan Milletvekili Sebahattin Karakelle ve 56 Arkadaşının, Erzincan'a Erzincan Üniversitesi Adıyla Bir Üniversite Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/297) (S. Sayısı : 382) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

144. — Danıştay Kanununda ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/483) (S. Sayısı : 385) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

145. — Aksaray Milletvekilleri Sadi Somuncuoğlu ve Kürşat Eser'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilât Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/376) (S. Sayısı : 390) (Dağıtma tarihi : 30.3.2000)

× 146. — Sınır Aşan Suçları Önleme ve Mücadele Etmeye İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/636) (S. Sayısı : 387) (Dağıtma tarihi : 3.4.2000)

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 389'a 1 inci Ek)

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi

(İKİNCİ GÖRÜŞMEYE ESAS OLACAK METİN)

MADDE 1. — 7.11.1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 69 uncu maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bir siyasî partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak o partinin kanunla belirlenen ölçütlere göre bu nitelikteki fiilleri işlediğinin yetkili mahkemelerce kesin hükme bağlandığı ve bu kesin hükmün odak oluşturmaya yeterli olduğu hususunun Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde karar verilir.”

MADDE 2. — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek, yolluk ve emeklilik işlemleri kanunla düzenlenir” şeklinde değiştirilmiş; fıkranın sonuna “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile bunların emeklileri Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı ile ilgilendirilirler ve üyeliği sona erenlerin istekleri halinde ilgileri devam eder” ibaresi eklenmiş ve aynı maddenin ikinci fıkrasında geçen “sosyal güvenlik kuruluşları” ibaresi “Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 3. — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 101 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kırk yaşını doldurmuş ve yitkseköğrenim yapmış kendi üyeleri ile bu niteliklere ve milletvekili seçilme yeterliğine sahip Türk vatandaşları arasından beş yıllık bir süre için seçilir. Bir kimse, en fazla iki kez Cumhurbaşkanı seçilebilir.”

MADDE 4. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoylamasına sunulması halinde tümüyle oylanır.

OYLAMA SONUÇLARI

MADDELERE GEÇİŞ	:	Oylamaya katılan üye	:	531
		Kabul	:	303
		Ret	:	202
		Çekimser	:	11
		Geçersiz	:	6
		Boş	:	9

MADDE 1.	:	Oylamaya katılan üye	:	523
		Kabul	:	260
		Ret	:	238
		Çekimser	:	10
		Geçersiz	:	4
		Boş	:	11

MADDE 2.	:	Oylamaya katılan üye	:	494
		Kabul	:	265
		Ret	:	207
		Çekimser	:	9
		Geçersiz	:	6
		Boş	:	7

MADDE 3.	:	Oylamaya katılan üye	:	514
		Kabul	:	253
		Ret	:	236
		Çekimser	:	4
		Geçersiz	:	4
		Boş	:	17

MADDE 4.	:	Oylamaya katılan üye	:	466
		Kabul	:	261
		Ret	:	184
		Çekimser	:	3
		Geçersiz	:	5
		Boş	:	13

